

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γλώσσαν νωμῶν

ΠΡΑΞΗ: "ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ"

**Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και
Θρησκευμάτων**

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας

«Προσαρμογή υλικού για τη διδασκαλία, εκμάθηση, πιστοποίηση της ελληνικής σε άτομα με αναπηρίες»

Απώλεια όρασης: Γλωσσάρι

Σύνταξη: Αικατερίνη Αθανασιάδου Δήμητρα Ζούμα	Επιμέλεια: Χριστίνα Μητσοπούλου	Υπεύθυνες Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου Μαρία Δημητρακοπούλου (Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτρης Τζιμώκας)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΩΛΕΙΑ ΟΡΑΣΗΣ

Αναγνώστης Οθόνης (screen reader)

Εφαρμογή λογισμικού που εντοπίζει όλες τις μορφές κειμένου (ορατές ή κρυφές) στο γραφικό περιβάλλον του χρήστη (εικονίδια, κουμπιά, κατάλογοι επιλογών, πλαίσια διαλόγου, λίστες, πλαίσια μηνυμάτων) ενός Ηλεκτρονικού Υπολογιστή και τις στέλνει στο σύστημα Μετατροπής Κειμένου σε Ομιλία, έτσι ώστε ο χρήστης να αντιλαμβάνεται ακουστικά το γραφικό περιβάλλον, να μπορεί να πλοηγείται με ακουστική υποβοήθηση σε αυτό και να ακούει το κείμενο. Ο χρήστης αντιλαμβάνεται ακουστικά ή/και απτικά τους γραφικούς χαρακτήρες και το γραφικό περιβάλλον. Επίσης, ο χρήστης μπορεί να λαμβάνει ακουστική επαλήθευση των χαρακτήρων που πληκτρολογεί. Ο αναγνώστης οθόνης μπορεί να έχει την δυνατότητα να υποστηρίζει αρκετές γλώσσες, να υποστηρίζει τις τυπικές εφαρμογές των MS-Windows, καθώς και δημοφιλείς εφαρμογές γραφείου.

Αποκωδικοποίηση

Η διαδικασία καθορισμού της προφοράς και σε κάποιο βαθμό της έννοιας μιας άγνωστης λέξης.

Απτικά Διαγράμματα (tactile diagrams)

Τρισδιάστατα διαγράμματα που παράγονται είτε μέσω φωτοτύπησης είτε μέσω εκτύπωσης σε θερμοευαίσθητο «εξογκούμενο χαρτί». Όταν το χαρτί περάσει μέσα από την ειδική συσκευή ανάγλυφων εικόνων οι πιο σκουρόχρωμες επιφάνειες απορροφούν τη θερμότητα γρηγορότερα και εξογκώνονται. Με αυτό τον τρόπο μπορούν να παραχθούν απτικοί χάρτες, διαγράμματα και σχέδια.

Βαθμίδα Braille 1

Σύστημα συμβολισμού του κάθε γράμματος του αλφαβήτου με ανάγλυφες κουκίδες.

Βαθμίδα Braille 2

Σύστημα απαλοιφών και συντομεύσεων οι οποίες αντιπροσωπεύουν συνδυασμούς γραμμάτων ή και λέξεων με σκοπό την εξοικονόμηση χώρου και την επίτευξη της γρηγορότερης ανάγνωσης και γραφής Braille. Σε πολλές χώρες δεν χρησιμοποιείται.

Βιβλία Braille

Βιβλία τυπωμένα σε ειδικό χαρτί Braille. Αποτελούνται από περισσότερους του ενός τόμους εξαιτίας της ιδιομορφίας της εκτύπωσης Braille.

Εκτυπωτές Braille

Ηλεκτρονικές Μηχανές Ανάγλυφης Γραφής Braille που παράγουν σε ειδικό χαρτί σελίδες ή ακόμα και βιβλία σε μορφή Braille. Κάποιοι έχουν δυνατότητα εκτύπωσης ανάγλυφων σχημάτων και συνδέονται με οποιοδήποτε Ηλεκτρονικό Υπολογιστή. Είναι απαραίτητη η συνεργασία τους με μεταφραστή Braille.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γλώσσαν νωμῶν

Εξάστιγμο

Το βασικό στοιχείο της γραφής μπράιγ. Αποτελείται από έξι κουκίδες, ανά τρεις σε δυο στήλες. Ο κώδικας αποτελείται από εκείνες της φόρμες που σχηματίζονται από τους συνδυασμούς των κουκίδων του εξάστιγμου. Το «πλαίσιο» μέσα στο οποίο σχηματίζονται οι φόρμες ονομάζεται «κελί» (cell). Αφαιρώντας από το εξάστιγμο 1 ως 5 κουκίδες χωρίς να μεταβληθούν οι μεταξύ τους αποστάσεις δημιουργούνται 63 συνδυασμοί που αποτελούν τους χαρακτήρες του κώδικα.

Ηχητικές Εικόνες

Συνδυασμός ήχων με σκοπό την απόδοση του νοήματος των λέξεων, με την παρουσίαση καταστάσεων ή τη δημιουργία εικόνων.

Κάρτες γραφής Braille

Κάρτες με λέξεις ή προτάσεις τυπωμένες στη Γραφή Braille. Αποτελούν έναν τρόπο επίδειξης μιας χωρικής παρουσίασης της γραμματικής. Η αξία τους μπορεί να αποδειχτεί ανεκτίμητη στη διδασκαλία της διάταξης των λέξεων.

Κινητικότητα

Έτσι ορίζεται συνήθως η σωματική ικανότητα να κινηθούμε από το ένα μέρος στο άλλο. Δεν περιορίζεται μόνο στην ικανότητα του βαδίσματος, αλλά περιλαμβάνει και τις ικανότητες που επιστρατεύονται όταν βαδίζουμε, δηλαδή τις τεχνικές χρήσης του μπαστουιού, τη στάση του σώματος, τις τεχνικές για το ανέβασμα και το κατέβασμα της σκάλας, τις διαβάσεις στον δρόμο, τη χρήση των δημόσιων μέσων μεταφοράς κ.λπ.

Κώδικας Braille

Σύστημα γραφής και ανάγνωσης των τυφλών. Το όνομά του οφείλεται στον εφευρέτη του Λουδοβίκο Μπράιγ (γαλλ. *Louis Braille*). Με τον κώδικα Braille αποδίδονται γράμματα, μαθηματικά σύμβολα και μουσικές νότες με ανάγλυφες κουκίδες.

Κώδικας Nemeth

Κώδικας Μαθηματικών και Επιστημονικών Συμβόλων, ο οποίος από το 2003 έχει ενσωματωθεί επίσημα στο ελληνικό σύστημα γραφής Braille.

Λεπτή κίνηση

Η πρόσληψη των πληροφοριών μέσω των ανιχνευτικών κινήσεων των δαχτύλων. Η ανάγνωση της γραφής Braille, εξαρτάται όχι μόνο από την αφή, όπως νομίζουν πολλοί αλλά και από την κίνηση. Το ακροδάκτυλο χρησιμοποιείται ως χωρικό πλαίσιο εντός του οποίου θα αναζητηθεί ο εντοπισμός των κουκίδων.

Μηχανή Braille

Μηχανικός γραφέας της μπράιγ που λειτουργεί όπως μια γραφομηχανή. Το πληκτρολόγιό της αποτελείται από εννέα πλήκτρα. Το κεντρικό πλήκτρο είναι αυτό που χρησιμοποιείται για το κενό διάστημα και τα τρία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

γλώσσαν νωμῶν

αμέσως επόμενα - δεξιά και αριστερά - για τη γραφή των χαρακτήρων. Το καθένα από τα έξι αυτά πλήκτρα αντιστοιχεί σε μια κουκίδα του εξάστιγμου. Εκτός από αυτά τα πλήκτρα υπάρχει και ένα για τη μετακίνηση της γραφίδας προς τα πίσω και αυτό για την αλλαγή της γραμμής. Άλλα στοιχεία της μηχανής είναι ο κοχλίας που τυλίγει το χαρτί, η κεφαλή εκτύπωσης, η λαβή μετακίνησης της κεφαλής, οι μοχλοί απελευθέρωσης του χαρτιού ο σπιράλ κύλινδρος και τα δύο περιθώρια.

Πλοήγηση στη σελίδα

Η κίνηση του χεριού και των δακτύλων πάνω στη σελίδα Braille με σκοπό την ανίχνευση πληροφοριών.

Προσανατολισμός

Έτσι ορίζεται η διαδικασία χρήσης των υπολοίπων αισθήσεων (ακοή, γεύση, αφή, όσφρηση) προκειμένου να προσδιορίσει κάποιος τη θέση του στο χώρο, δηλαδή το να γνωρίζει που βρίσκεται και πώς θα φτάσει εκεί που θέλει, ιδιαίτερα σε μη οικεία περιβάλλοντα.

Σβηστικό γραφής Braille

Ξύλινο αντικείμενο με στρογγυλεμένη αιχμή, με το οποίο ο χρήστης μπορεί να απαλείφει τις στιγμές Braille πάνω στο χαρτί.

Σελίδα Braille

Είναι μεγαλύτερου πάχους και βαρύτερη από την κοινή σελίδα, για να μπορεί να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της ανάγλυφης εκτύπωσης των χαρακτήρων. Οι διαστάσεις της είναι περίπου 28 εκ. κατά πλάτος και 28-30 εκ. κατά ύψος. Χωράει 25 γραμμές και κάθε γραμμή αποτελείται από 40-42 χαρακτήρες.

Τετράδιο Braille

Ειδικό Τετράδιο αποτελείται από φύλλα γραφής Braille, τα οποία δένονται μεταξύ τους με σπιράλ. Στο εξώφυλλο, που είναι από σκληρό χαρτί, ο μαθητής μπορεί να γράψει στη γραφή Braille τα στοιχεία του.

Τόμος Braille

Αποτελείται από 40-60 σελίδες Braille. Αποτελεί κατάτμηση ενός βιβλίου βλεπόντων. Φέρει την εξής σελιδοποίηση: αριθμός σελίδας Braille: επάνω δεξιά, αριθμός σελίδας βιβλίου: επάνω αριστερά.

Τύφλωση

Ο όρος χρησιμοποιείται για να δηλωθεί μερική ή ολική απώλεια όρασης (απουσία φωτός). «Νομικώς τυφλά άτομα» είναι τα άτομα των οποίων η οπτική οξύτητα του καλύτερου οφθαλμού και με την καλύτερη οπτική διόρθωση δεν μπορεί να ξεπεράσει το 20/200 ή αν το οπτικό πεδίο είναι περιορισμένο σε τόσο μικρότερο των 20 μέτρων.

Braille [Μπράιγ ή Μπρέιλ]

Η αναγνωρισμένη από την UNESCO, καθολικά χρησιμοποιούμενη, και η αποτελεσματικότερη μέθοδος γραφής για τους τυφλούς.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γλώσσαν νωμῶν

ΡΙΑΦ

Συσκευή παραγωγής ανάγλυφων γραφικών για εκπαιδευτικούς κυρίως σκοπούς. Η λειτουργία του παρομοιάζεται με αυτή ενός φωτοτυπικού. Η διαφορά έγκειται στο ότι το αντίγραφο είναι ανάγλυφο. Για την εκτύπωση χρησιμοποιείται θερμοευαίσθητο μικροκαψουλικό χαρτί. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκμάθηση απλών σχημάτων και εννοιών και εξοικείωσης με το χειρόγραφο κείμενο και την υπογραφή. Είναι επίσης δυνατή η χρήση του για παραγωγή μικρών ανάγλυφων χαρτών περιορισμένης δυνατότητας όπως για παράδειγμα τον ανάγλυφο χάρτη - οδηγό ενός κτιρίου κλπ. Επίσης με την βοήθεια του ΡΙΑΦ μπορεί κάποιος να αντιληφθεί την διάταξη των αντικειμένων που προβάλλονται στην οθόνη του υπολογιστή όπως και κάθε άλλη σχετικά πολύπλοκη δυσδιάστατη διάταξη.

Read Ask Put into ...

«Διάβασε, Αναρωτήσου, Διατύπωσε». Ενισχυτικός μηχανισμός απομνημόνευσης, με τον οποίο ο μαθητής αναπτύσσει την ικανότητα να συνοψίζει μέσω της ανάγνωσης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Παπαδόπουλος, Κ. (2005). *Τύφλωση και Ανάγνωση, Διαβάζοντας με την Αφή*. Θεσσαλονίκη: εκδ. Ζήτη.

«Άκου και Άγγιξε»: ένα βασικό πρόγραμμα εκμάθησης Αγγλικών για τα Άτομα με Προβλήματα Όρασης, *Μεθοδολογία Διδασκαλίας Ξένης Γλώσσας σε Άτομα με Προβλήματα Όρασης, Socrates, Lingua*.

<http://www.fte.org.gr/html/mobil.htm>

<http://access.uoa.gr/nemeth>

<http://e-bility.gr>

el.wikipedia.org/wiki/Κώδικας_Μπράιγ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γλώσσαν νωμῶν

Για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, © 2014-2015

Στο πλαίσιο της Πράξης:

**«ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΛΗΝΟΜΑΘΕΙΑΣ: ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΙΚΗ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΩΣ ΞΕΝΗΣ/ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος: Ι. Ν. Καζάζης

Παραδοτέο: Προσαρμογή υλικού για τη διδασκαλία, εκμάθηση,
πιστοποίηση της ελληνικής σε άτομα με αναπηρίες

Η ομάδα εργασίας:

Κατερίνα Αθανασιάδου, Πτυχίο Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Α.Π.Θ.Μ.Δ.Ε. στη Διδακτική & Μεθοδολογία, Διδάσκουσα και Επιστημονική Υπεύθυνη στο Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (Κ.Ε.Α.Τ.) Θεσσαλονίκης

Δήμητρα Ζούμα, Επιστημονική συνεργάτιδα του Κ.Ε.Γ., Διδάσκουσα στο Κ.Ε.Α.Τ. Θεσσαλονίκης, Εκπαιδύτρια στον Ελληνικό Κώδικα Braille, Πτυχίο Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Υπεύθυνες Παραδοτέου: Άννα Κοκκινίδου & Μαρία Δημητρακοπούλου (Υ.Π. διετέλεσαν επίσης οι : Γεωργία Ματζουλά, Κυριακή Σπανού & Δημήτριος Τζιμώκας)